

BAB TIGA

PENGGUNAAN PARTIKEL BUKAN JAZAM DALAM

□GAYA BAHASA SYART

3.0 Pendahuluan

Seperti yang dinyatakan sebelum ini pada bab dua, perbincangan □gaya bahasa syart amat luas. Ia melibatkan dua jenis partikel iaitu partikel jazam dan bukan jazam. Pada bab dua yang lalu penulis yang berkaitan dengan partikel□telah membincarkan tentang gaya bahasa syart jazam. Pada bab ini penulis akan membincarkan teori dan prasyarat gaya bahasa syarat bagi partikel bukan jazam berpandukan pandangan-pandangan ulama silam dan muta'akhir.

Penulis membincangkan setiap partikel bukan jazam serentak dengan komponen-komponennya tanpa mengasingkan tidak seperti yang penulis lakukan semasa membincangkan partikel jazam. Ini adalah kerana prasyarat setiap satu partikel berbeza antara satu sama lain.

3.1 Partikel Bukan Jazam¹⁹³

Partikel , yang tidak memberi□ bukan jazam ialah partikel yang membawa makna syart□syart apa-apa kesan atau tiada fungsinya terhadap KKKK atau ayat selepasnya. Seperti bagi partikel bukan jazam□ jazam, komponen gaya bahasa syart□partikel syart juga ,□terdiri daripada partikel syart dan frasa□KK syart .□jawab syart

---

¹⁹³ Pengertian jazam telah penulis jelaskan dalam nota kaki bernombor 41 semasa menjelaskan partikel jazam di halaman 22.

Dalam membincangkan sesuatu partikel bukan jazam, wujud perbezaan di kalangan ulama dalam menentukannya. Ada di kalangan ulama menyebut □sesuatu partikel dalam kitab masing-masing dan menganggapnya sebagai partikel syart yang tidak menjazamkan, manakala ulama lain tidak menganggapnya sebagai partikel jazam. Penulis akan membincangkannya satu persatu dari sudut pandangan ulama berkaitan dengan setiap partikel-partikel bukan jazam ini.

3.1.1 Jenis-Jenis Partikel Bukan Jazam

Partikel halangan bukan jazam ini terbahagi kepada dua kategori iaitu Partikel syart bukan halangan dan Partikel syart

3.1.2. Partikel Halangan □ Syart¹⁹⁴

Dr Muhammad al-Anta yang kiyiy menjelaskan konsep syart halangan wujud pada partikel syart sama iyya dengan partikel jazam iaitu, perlu kepada frasa Syart dan

¹⁹⁴ Dr Mos'ad bin Ziad menyebut, apa yang dimaksudkan dengan imtina□' (halangan) dan frasa□ialah perkaitan antara frasa syart jawab ialah perkaitan yang negatif atau songsang. (Tidak sama dengan partikel jazam, wujudnya kesan kerana berlakunya tindakan. Adapun perkaitan partikel bukan jazam ialah sebaliknya, iaitu perkaitannya adalah songsang, iaitu tidak berlakunya kesan adalah disebabkan tidak berlakunya tindakan atau tidak berlakunya kesan kerana berlakunya tindakan. Sebagai contoh:

a-Tidak berlakunya kesan adalah disebabkan tidak berlakunya tindakan. Contoh :

لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جِبِلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مَتَصَدِّقًا مِنْ حَشْيَةِ اللَّهِ (الحشر 21) maksudnya : "kalau kami turunkan al-Quran ke atas sebuah gunung ,nescaya kamu akan lihat ia tunduk dan patuh kerana takut kepada Allah"

Difahamkan dari ayat ini, bahawa tidak kelihatan gunung ganang tunduk, patuh kepada Allah (secara fizikalnya) kerana al-Quran itu tidak diturunkan ke atasnya.

b-Tidak berlakunya kesan kerana berlakunya tindakan. Contoh :

۶۴- فیک برلکنیا رسان رئانا برلکنیا تیندان. قوتو :

Maksudnya: "Kalaularah tidak kerana kemulian yang Allah berikan kepada kamu dan rahmatnya , nescaya kamu berada di kalangan orang yang rugi".

Difahamkan dari ayat ini, bahawa tidak tergolong sesuatu kumpulan manusia itu di kalangan orang yang rugi, disebabkan wujudnya kemuliaan dan kerahmatan dari Allah kepada mereka. Lihat Mausu'at al-Nahw Wa b 6/ 1161 al- I'ra

ayat frasa . Manakala hubungan□jawab syart mengikat kedua-dua ayat ini ialah hubungan kesan dan tindakan (**cause & effect**), seperti mana yang berlaku pada partikel jazam.

Perbezaan □antara partikel jazam dan partikel syart halangan ialah dari sudut berkemungkinan (الحِكْمَاتِي) iyya□berlakunya apa yang dinyatakan oleh frasa Syart jazam,□itu. Bagi partikel bukan berbentuk halangan seperti partikel syart kemungkinan atau kebarangkalian dan frasa□wujud pada frasa syart , manakala bagi partikel□jawab syart penghalangan pula hanya satu kemungkinan saja, kerana apabila tindakan sudah terhalang atau terhalang, maka secara tidak langsung kesan dari tindakan terhalang juga.

Contoh : لَوْ جَاءَ زَيْدٌ لَا كُرْمَتُهُ

Maksudnya: “*Kalau datang zaid nescaya saya menghormatinya*”.

Apa yang dapat difahami ialah kedatangan Zaid merupakan tindakan yang berkemungkinan, tetapi telah dihalang oleh partikel “لَوْ” yang membawa maksud perkara yang telah berlalu. Bererti Zaid tidak datang. Kesannya juga iaitu “أَكْرَمْتُهُ” penghormatan kepada Zaid terhalang secara tidak langsung disebabkan oleh terhalangnya tindakan.¹⁹⁵

3.1.2.1 Partikel-partikel Halangan□Syart

1. Partikel law (لَوْ) :

Tergolong dari kumpulan huruf. Ulama silam dan moden menyatakan¹⁹⁶terdapat beberapa bentuk penggunaan “لَوْ” dalam bahasa Arab, iaitu “لَوْ الْمُصْدَرِيَّةُ” law al-masdariyat

¹⁹⁵ wat al-Arabiyya□ Fi As□it□Al-Muhq Wa Nahwiha Wa 2/ 59.□arf iha□S

¹⁹⁶ Dr.Imel Badi' Yaakob menyatakan terdapat lima bentuk penggunaan “لَوْ، كَمْ، أَنْ، إِنْ، إِذْ”. Mausūt arf□al-Nahw Wa al-S b 585. Dr□Wa al-I'ra al Fi□Azizah Babityy menyatakan terdapat lapan penggunaan, Al-Mu'jam al-

“لُو التَّحْضِيرٌ” law al-tamanni, “لُو الْعَرْضٍ” law al-'arad “لُو التَّمَيْيِيْزِ” law al-takhdid و ”لُو الشَّرْطِيَّةِ” law al-syartiyat و ”لُو التَّعْلِيقِيِّ” law al-taqli'i'qi

- Partikel “لُو الشَّرْطِيَّةِ” :

Walaupun terdapat di kalangan ahli nahu mendakwa bahawa partikel “لُو” menjazamkan, namun yang lebih sahih di sisi kebanyakan ahli nahu, ialah tidak menjazamkan sama ada pada syair atau laInya.¹⁹⁷ Partikel “لُو الشَّرْطِيَّةِ” terbahagi kepada dua kategori iaitu:

i. Law iyya□al-Syartt 'iya□al-imtinat (لُو الشَّرْطِيَّةِ الْمِتَاعِيَّةِ)

Ia '□' li al-imtina□ juga dikenali dengan huruf imtina¹⁹⁸ yang membawa ,□erti syart

Mufass al-Nahw al -Arab 2 / 892-896. Ibnu Hisyam menyebut b terdapat lima bentuk penggunaan□ dalam Mughniy al-Labi dan menambahnya kepada tujuh dalam kitabnya lik 4/ 221. Al-Asymuniyy□ al-Masa□b 1/ 284, Audah□lik. Mughniy al-Labi□ al-Masa□Audah menyebut, lima penggunaan partikel “لُو” dalam al-Asymuniyy□□bahasa Arab. Syarh 4/46. Manakala Ibn Malik hanya menyatakan dua □□sahaja,Syarh 1□Ibn 'Aqi 2/353.

¹⁹⁷ Al-Nahw al-Wafiy 4/ 494.

¹⁹⁸ Abbas Hasan membahagikan penggunaan “لُو” sebagai huruf imtina□' kepada dua , iaitu :

1. □Terhalangnya syart maka terhalanglah frasa secara mutlaq.□jawab syart
- 2.terhalangnya secara mutlaq.□, tidak terhalangnya frasa jawab syart□syart

nya□Terdapat beberapa keadaan yang walaupun syart terhalang dengan penggunaan partikel “لُو”, tetapi jawabnya tidak terhalang secara mutlaq.Terdapat jalan keluar yang lain untuk menyelesai permasalahan tersebut contoh; لَوْفَ اسْتَشَارَ الْمَرْضُ طَبِيعَةً لَشَفَعِيَّا, bermaksud “ kalaularah peaskit itu bertanya doktor peribadinya, nescaya dia akan sembuh. Frasa □jawab syart tidak terhalang secara mutlaq dengan tidak minta nasihat doktor, kerana ada cara lain untuk menyembuhkan penyakit, iaitu dengan mengambil ubat dan sebagainya. Manakala imtina□' li imtina□' pula terhalang secara mutlaq seperti; لَوْ سَكَنَتِ الْأَرْضُ مَا تُعَاقِبُ عَلَيْهَا اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ maksudnya; “kalau lah berhenti bumi ini dari putarannya maka tidak akan berakhir lah malam dan siang.” Frasa □jawab syart ما تُعَاقِبُ عَلَيْهَا اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ pertukaran malam dan siang terhalang dengan sebab terhentinya putaran bumi. Tiada cara lain yang boleh mengatasi masalah ini.maka ia imtina□' secara mutlaq. Jadi dengan hujah-hujah yang diutarakan oleh Abbas Hasan beliau menolak jika dikatakan لُو itu membawa maksud imtina□' li al-imtina□' secara mutlak, tetapi ianya pada kebanyakan penggunaan sahaja. Al-Nahw al-Wafiy 4/493.

biniyy□Al-Syalu (Abu Ali Umar bin Muhammad bin Umar al-Azdi al-Asbilly) mengatakan partikel “لُو” bukannya menunjukkan imtina□, dan tidak juga imtina□' syart□' kepada frasa bahkan ia adalah□jawab syart dengan jawabnya pada perkara yang□partikel yang menghubungkan antara KK syart telah lalu.Namun begitu pendapat ini telah ditolak oleh Ibnu Hisyam dengan hujah yang panjang lebar dan penulis tidak mempunyai ruang yang cukup untuk 2/ 60.□diketengahkan di sini. Al-Muhit

yang menjelaskan terhalangnya secara tidak□frasa jawab syart yang , yang menjelaskan terhalangnya frasa□membawa erti syart secara tidak langsung, dengan□jawab syart . Contoh :□terhalang frasa syart مَعْلِي لَقَامَ زَيْنُدَ لَوْ . Maksudnya : “*Kalaalah telah berdiri Zaid, nescaya Ali berdiri.*” Terhalang berdirinya Ali dengan sebab terhalang berdirinya Zaid.

- □Frasa Syart “◦ لو ”◦ ‘iya□al-Imtinat:

Abbas Hasan menegaskan, pada kebanyakan penggunaan, partikel “◦ لو ”◦ masuk ialah pada KKKL, dan□bagi kedua-dua ayat iaitu frasa syart frasa jawab dari segi lafaz dan makna, atau dari sudut makna sahaja sekurang-kurangnya (menunjukkan makna lampau (mad□i/ماضٍ).¹⁹⁹ Ia tidak boleh mendahului kata nama sepetimana partikel “◦ إِنْ ”◦”, tetapi ia boleh mendahului ayat yang bermula dengan “◦ أَنْ ”◦”, maka ditaqdirkan hadhaf KK nya. Contoh: لَوْ أَنَّ زَيْدًا قَائِمٌ لَفْمُتْ

Maksud : “*Kalaalah Zaid berdiri nescaya aku berdiri*”.²⁰⁰

□KK syart dibuang ditaqdirkan dengan لَوْ تَبَثَّتْ أَنَّ زَيْدًا قَائِمٌ لَفْمُتْ . Sekiranya tersebut KKKK maka maknanya dita□KK syart’wi□l kepada makna lampau (menjelaskan sesuatu peristiwa yang telah berlalu).

Contoh لَوْ تَرَاحَمَ النَّاسَ لَعَاشُوا بِإِخْرَانٍ :

Maksud “ *kalau lah manusia berkasih sayang nescaya mereka hidup bersaudara* ”.

- لَوْ يَجِئُ الضَّيْفُ أَمْسَ لَأَكْرَمْتُهُ

---

¹⁹⁹ Al-Nahw al-Wafiyy 4/ 493

²⁰⁰ Ibn ‘Aqi□□Syarh 2/355.

Bermaksud: “*Kalaalah tetamu datang semalam, nescaya saya hormatinya*”.

Pada contoh yang pertama KKKL tidak berubah kedudukan dan maksudnya dengan kedatangan partikel “لَوْ”. Manakala pada contoh yang kedua, KKKK diubah dari sudut makna kepada membawa maksud telah lalu tetapi kekal lafaznya dalam bentuk KKKK.²⁰¹

- Frasa □jawab syart Partikel “لَوْ الْمُتَنَاعِيَّةِ”

Ibn 1 menjelaskan bahawa, Frasa □'Aqi □jawab syart kepada partikel “لَوْ” adalah terbuka. Maka frasa jawab boleh dibina dengan KKKL, KKKK, atau KKKK yang didepani oleh partikel “مِنْ”.²⁰²

Contoh لَوْ قَامَ زَيْدٌ لَمْ يَقْعُمْ عَمْرُ:

Bermaksud: “*Kalaalah Zaid berdiri maka tidak berdirilah Umar*”.

Beliau telah menyatakan syarat-syarat penggunaan partikel “لَوْ الْمُتَنَاعِيَّةِ” iaitu:

1- itu ayat tanpa penafian (ayat musbitat) maka harus □Sekiranya frasa syart penggunaan disertakan dengan “لَا مِنْ” atau tanpa “لَا مِنْ”.²⁰³ Contoh: لَوْ قَامَ زَيْدٌ لَقَامَ عَمْرُو

Bermaksud: *Kalaalah Zaid Berdiri nescaya berdirilah Amru.*

- لَوْ قَامَ زَيْدٌ قَامَ عَمْرُو

²⁰¹ Al-Nahw al-Wafiyy 4/494

²⁰² 12/353 □ Ibn 'Aqi □ □ Syarh

²⁰³ Bertentangan dengan apa yang diutarakan oleh aif dalam Tajid □ Dr.Sauqi D itu ayat tanpa penafian □ al-Nahw yang menyatakan bahawa “Sekiranya frasa syart (ayat musbabiyat) maka jawabnya mestilah disertai dengan “لَا مِنْ” □. d □ Tajdi al-Nahw 211.

Bermaksud: “*Kalaalah Zaid berdiri berdirilah Amru*”.

2- Sekiranya frasa syart , ayat penafian (ayat manfiyat) dengan “ لَمْ ” maka frasa tidak boleh disertakan dengan “ لَا ” jawab syart²⁰⁴.

Contoh: لَوْ قَامَ زَيْدٌ لَمْ يَقُمْ عُمَرُ

Bermaksud: “*Kalaalah Zaid berdiri maka tidak berdirilah Umar*”.

3- itu ayat penafian (ayat manfiya) Sekiranya frasa syart dengan “ مَا ” maka boleh disertakan jawabnya dengan “ لَا ” atau tanpa “ لَا ”. Contoh : لَوْ قَامَ زَيْدٌ لَمَا قَامَ لَمَّا قَامَ عُمَرُ :

Bermaksud: “*Kalaalah Zaid berdiri maka nescaya tidak berdirilah Umar*”.²⁰⁴

- **Kefungsian لَوْ الشَّرْطِيَّةِ الْمُسْتَاعِيَّةِ .** dalam gaya bahasa syart

“ لَوْ الْمُسْتَاعِيَّةِ ” yang merupakan antara partikel syart banyak digunakan dalam al-Quran. Ia dengan ayat jawab dengan perhubungan menghubungkan antara frasa syart **tindakan dan kesan** (al-sababiyyat dan al-musabbabiyyat)²⁰⁵ dengan frasa dan ia digunakan bagi mengaitkan antara KK syart pada peristiwa lampau, jawab syart kadang-kadang terdapat penggunaan kepada perkara yang mendarang tetapi dita’wi lkan kepada makna lampau sepetimana yang diisyaratkan oleh Ibn 1 dalam Syarh Aqi Alfiyat Ibn Malik. Contoh penggunaan pada perkara yang mendarang:

- وَلَيُنْهِشَ الَّذِينَ لَوْ تَرْكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرَيْةً ضِعَافًا حَافُوا عَيْنِهِمْ²⁰⁶

²⁰⁴ Ibn ‘Aqi Syarh 2 / 357. Al-Nahw al-Wafiy 4/ 497.

²⁰⁵ b 1/ 284. Mughniy al-Labi

²⁰⁶ 9 Surah al-Nisa

Namun perkara ini diingkari oleh al-Asymuniyy dan Ibn al-Haj kerana KKKK di situ boleh dita'wi'l kepada mendatang.²⁰⁷

Dari sudut terjemahan kepada bahasa Melayu, terjemahan yang paling popular ialah “*kalau, sekiranya atau jika*”²⁰⁸ dan menghubungkan antara□yang membawa makna syart dan frasa□KK frasa syart .□jawab syart

ii. “لَوْ لَيْتُ لَيْلَيْيَا” Law al-Syartt gahiru al- Imtin□a'iyyat (لَوْ الشَّرْطِيَّةُ غَيْرُ الْإِمْتَنَاعِيَّةِ)

Dari sudut maknanya dalam penggunaan bahasa Arab, yang□ia menunjukkan makna syart menyerupai “إِنْ الشَّرْطِيَّةُ”, yang mengaitkan sesuatu kepada sesuatu yang lain pada masa mendatang, sama ada perkara itu berlaku atau tidak pada masa mendatang.

yang lain ia memerlukan□Sama dengan partikel syart dua ayat yang mana mengikat/menghubungkan ayat yang kedua dengan yang pertama dengan hubungan sebab dan musabbab atau *tindakan dan kesan* (pada kebiasaannya), di mana tidak akan berlaku perkara yang disebutkan pada frasa di masa□jawab kecuali selepas berlakunya perkara yang disebut pada frasa syart mendatang.²⁰⁹ Contoh:

- لَوْ يَشْتَدَّ الْحَرُّ فِي الْعُطْلَةِ الصَّيْفِيَّةِ الْمُقْبِلَةِ أَصْطَافُ فِي جِهَاتٍ مُعْتَدِلَةٍ

Maksudnya : “*Kalaular cuaca terlalu panas pada masa cuti musim panas nanti, saya akan memilih kawasan sederhana*”.

---

²⁰⁷ al-Asymuniyy dan Ibn al-Haj menolak berhujjah dengan ayat ini kerana KKKK disitu boleh dita'wil kepada KKKL. al-Asmuniyy 4/54□□Syarh

²⁰⁸ Menurut terjemahan Tafsir Pimpinan Rahman ayat 96 surah f , ayat□al-'Ara ' dan ayat□9 surah al-Nisa 66 surah al-Nisa□'.

²⁰⁹ Al-Nahw al-Wafiy 4/ 495

3.1.2.2 Perbezaan dan Persamaan Antara “لُوْلُوْيَا” al-Syartt 'iyya al-Imtinat Dengan “الشَّرْطِيَّةُ غَيْرُ الْمُسْتَاعِيَّةُ” al-Syartt Ghairu al-Imtina 'iyyat.

1- Perbezaan:²¹⁰

- i. “لُوْلُوْيَا” al-Syartt 'iyya al-imtinat dengan frasa jawab syart perhubungan antara frasa syart ialah pada perkara yang telah lalu. Manakala “لُوْلُوْيَا” al-Syartt 'iyya ghairu al-imtinat pada perkara mendatang.
- ii. “لُوْلُوْيَا” al-Syartt 'iyya al-imtinat telah: frasa syart terhalang, maka secara tak langsung terhalanglah jawabnya. Manakala “لُوْلُوْيَا” al-Syartt 'iyya ghairu al-imtinat pula mensyaratkan berlaku perkara yang disyaratkan terlebih dahulu barulah berlaku perkara yang dinyatakan dalam frasa . jawab syart
- iii. “لُوْلُوْيَا” al-Syartt 'iyya al-imtinat nya: KK syart mesti KKKL dari segi lafaz dan makna atau KKKK yang membawa makna KKKL. Manakala “لُوْلُوْيَا” al-Syartt 'iyya ghairu al-imtinat pula pada kebanyakan penggunaannya ialah KKKK dari segi lafaz dan makna atau yang membawa makna KKKK. Contoh :

- وَيُخْسِنَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ دُرْسَةً ضَعَافًا حَافُوا عَلَيْهِمْ²¹¹

Maksudnya : “Dan hendaklah takut (kepada Allah daripada melakukan aniaya kepada anak-anak yatim oleh) orang-orang (yang menjadi penjaganya)”.

Sekiranya KKKL (ترکوا) kekal dari sudut makna, maka maknanya tidak sesuai, kerana perasaan takut kerana menzalimi anak yatim tidak berlaku selepas kematian.

2- Persamaan:²¹²

---

²¹⁰ Ibid 4/ 495

²¹¹ Surah al-Nisa 9

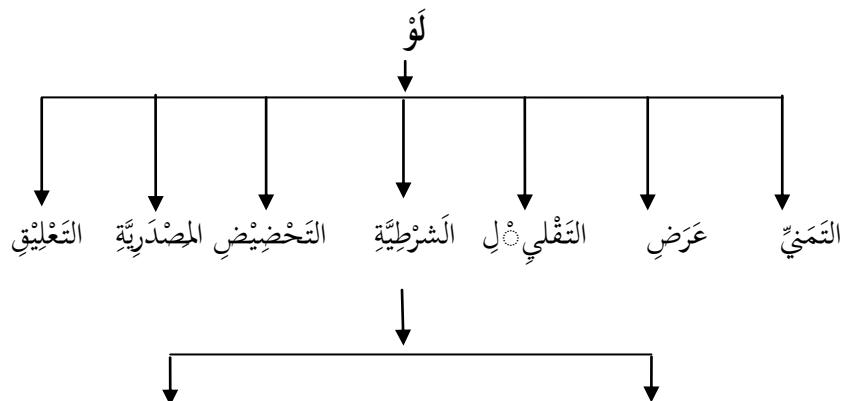
- 1- Kedua-duanya tidak menjazamkan
- 2- Kedua-duanya hanya masuk kepada(mendahului) KK sahaja, namun berbeza pada jenis KK.
- 3- □Kedua-duanya perlu kepada syart sama ada zahir atau dihadhaf (tidak disebut).
- Sekiranya frasa nya KKKL dari segi lafaz dan□jawab syart makna maka ia boleh disertakan dengan “لَمْ” atau tidak.²¹³
- 4- Kedua-duanya boleh mendahului “أَنْ”.

Contoh: وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقُوا لَمَنْ يَعْلَمُونَ²¹⁴

Maksudnya: “Dan kalau sebenarnya mereka itu tetap beriman dan bertaqwa (nescaya mereka akan mendapat pahala); Sesungguhnya pahala dari sisi Allah itu adalah lebih baik, kalau mereka mengetahui”.

- 5- □Wajid bagi komponen syart mengikut tertib susunan, tanpa mendahului antara satu sama lain. Maka tidak boleh frasa □jawab syart mendahului partikel “□ atau KK syart□mendahului KK syart“.

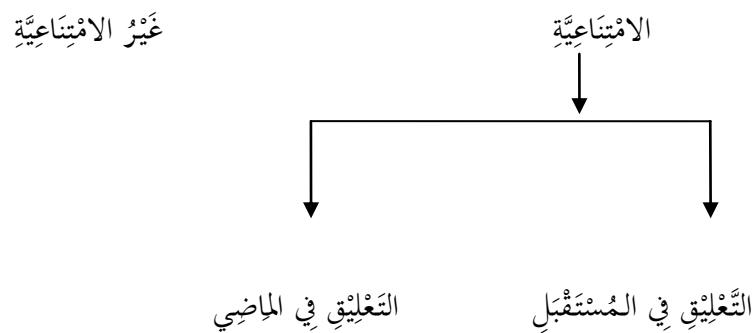
Berikut adalah carta keterangan jenis-jenis partikel “لَوْ”:

²¹² Ibid 4/496

²¹³ Lihat Frasa jawab Partikel “لَوْ الإِمْتَاعِيَّة” di halaman 92

²¹⁴ Surah al-Baqarah 103.

Carta 2: Pembahagian Jenis-Jenis dan Kategori Partikel “لَوْ”²¹⁵

2. Partikel Law (لَا) dan law (لَوْما) :

Penulis mengabungkan kedua-dua partikel ini kerana wujudnya persamaan antara kedua-dua partikel ini dari sudut kasus, kefungsian dan fleksinya.

Kedua-dua partikel ini memberi erti halangan, iaitu terhalangnya yang dinyatakan oleh frasa $\square$ jawab syart . Kedua-duanya juga merupakan gabungan dua huruf $\square$ disebabkan terhalangnya syart iaitu pada ”مَا الزَّائِدَةُ“ dan ”لَا النَّافِيَةُ“ pada ”لَوْلَا“ dan ”لَوْمَا“ pada ”لَوْمَا“. Namun begitu makna asalnya kekal seperti sebelum digabungkan.²¹⁵

- $\square$ Frasa Syart Partikel ”لَوْمَا الشَّرْطِيَّةِ“ dan ”لَوْلَا الشَّرْطِيَّةِ“.

Disyaratkan selepas partikel ”لَوْلَا“ dan ”لَوْمَا“ mestilah ayat nominal. Kata nama selepasnya difleksikan sebagai subjek manakala predikatnya dihadhaf.²¹⁶

Contoh: لَوْلَا المَطَرُ بَحْفَ الزَّرْعِ

²¹⁵ $\square$ Telah disepakati oleh Basriyun dan Kufiyun. Audah lik 4/ 236. $\square$ al-Masa

²¹⁶ $\square$ Ibn Aqi $\square$ Syarh 2/361. Mu'jam mil $\square$ Al-Sya arf $\square$ 'at al-Nahw Wa al-S $\square$ 756. Mausu b 587. $\square$ Wa-'Ira

Maksudnya : “ *kalaulah tidak kerana hujan nescaya kering kontanglah ladang tanaman* ”.

Perkataan “**المطرُ**” berada pada kedudukan subjek manakala predikatnya ditaqdirkan dengan “**مَوْجُودٌ**” bererti “ ada ”. Makna pada contoh di atas ialah tidak berlakunya kering kontang lading tanaman kerana adanya hujan.

- **Frasa Jawab “□Syart” “لَوْلَا الشَّرْطِيَّةِ” dan “لَوْلَا الشَّرْطِيَّةِ”.**

bagi kedua-dua partikel ini boleh didatangkan □ Frasa syart dalam beberapa bentuk.²¹⁷ Iaitu :

1- Frasa □jawab syart kepada kedua-dua pertikel ini mestilah KKKL dari segi lafaz dan makna, atau KKKL dari segi makna sahaja. Contoh : **لَوْلَا إِجْتِهادُ زَيْدٍ لَمْ يَنْجُحْ**
Maksudnya : “ *Kalaulah tidak kerana kesungguhan Ziad, dia tidak berjaya* ”.
“**يَنْجُحْ**” merupakan KKKK tetapi bermakna KKKL kerana didepani “**لَمْ**” menjadikannya bermakna lampau.

2- Sekiranya frasa jawab merupakan ayat tanpa penafian (muthbitat) disertai dengan “**اللَّامُ**”,²¹⁸ “**اللَّامُ**”,²¹⁹ pada kebiasaanya.

Contoh : **لَوْلَا المَطَرُ جَفَّ الرَّزْعُ**

Maksudnya : “ *kalaulah tidak kerana hujan nescaya kering kontanglah ladang tanaman* ”.

²¹⁷ 1 □ Ibn 'Aqi □ Syarh 2/361. Mu'jam mil □ Al-Sya 'a □ 756. Mausūt al-Nahw Wa arf □ al-S b 587. □ Wa al-I'ra

²¹⁸ Huruf “**اللَّامُ**” ini dinamakan lam pengikat(الرابط) iaitu . □ dengan frasa jawab syart □ menghubungkan frasa syart

²¹⁹ mil □ 2/ 80. Al-Sya □ it □ al-Muh 756.

3- sekiranya KK nya didepani oleh partikel nafi “ما” Tidak disertai huruf “اللَّمْ” pada kebiasaanya.²²⁰ Contoh : لَوْمَا زَيْدُ مَا حَاجَهُ عُمَرُو

Maksudnya: “Kalaolah tidak kerana Zaid ada tidak datang Amru”.

4- Sekiranya KKnya didepani oleh partikel jazam “مَ” , maka ia tidak disertai “اللَّمْ”.

- لَوْلَا وَالَّذِكَ مَا حَضَرْتُ

Maksudnya : “Kalaolah tidak kerana ayah kamu saya tidak akan hadir”.

Kewujudan ayah (kepada Mukhatab) merupakan sebab kenapa penutur menghadiri majlis.

5- Frasa jawab boleh dihadhafkan sekiranya ada dalil yang merujuk kepadanya.

Contoh: وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةً لَا تَبْغُونَ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًاً

Maksudnya: “Dan jika tidaklah kerana limpah kurnia Allah dan belas kasihanNya kepada kamu, tentulah kamu (terbabas) menurut syaitan kecuali sedikit sahaja (iaitu orang-orang yang teguh imannya dan luas ilmunya di antara kamu).”

Frasa ini dihadhaf dan ditaqdi jawab gaya bahasa syart rkan dengan وَلَوْلَا فَضْلٌ . اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةً لَا تَبْغُونَ هَلَكُشُمْ Maksudnya: “Dan jika tidaklah kerana limpah kurnia Allah dan belas kasihanNya kepada kamu nescaya kamu binasa.”

- Kefungsian “لَوْمَا الشَّرْطِيَّةِ” dan “لَوْلَا الشَّرْطِيَّةِ” Dalam Gaya Bahasa Syart

²²⁰ M'a ausut b 6 /1161. al-Nahw Wa al'-Ira

“لَوْلَا ” yang merupakan antara partikel syart banyak digunakan dalam al-Quran dan tidak bagi “لَوْمَا”. Tidak terdapat penggunaan “لَوْمَا” dalam al-Quran. Kedua-duanya dengan ayat jawab dengan perhubungan menghubungkan antara frasa syart *tindakan dan kesan* (al-sababiyyat dan al-musabbabiyyat)²²¹, dan digunakan dengan frasa bagi mengaitkan antara KK syart pada peristiwa yang telah jawab syart berlalu.

Manakala dari sudut terjemahan partikel “لَوْلَا” dan “لَوْمَا” boleh diterjemahkan dengan makna “jika tidak kerana atau kalau tidak kerana”.²²²

3.2 Bukan Halangan□Partikel Syart

bukan jazam ia□Selain dikenali sebagai partikel syart bukan halangan (□juga dikenali sebagai partikel syart (أَدْوَاتُ الشَّرْطِ عَيْنُ الْمِتَابِعَةِ di mana partikel-partikelnnya tidak memberi erti halangan²²³.

3.2.1 Partikel- Partikel Bukan Halangan□Syart

1. Partikel □amma (أَمَّا) :²²⁴

Partikel “أَمَّا” merupakan , ia juga membawa makna□ bukan jazam. Selain membawa erti syart□partikel syart penegasan ayat dan tafsil ayat (penjelasan).²²⁵ Ibn

²²¹ □it□Al-Muh 2/64.

²²² Menurut terjemahan Tafsir Pimpinan Rahman ayat 91 surah Hud m/s 650 ,dan ayat 129 surah ha m/s 427.□a□T

²²³ Iaitu halangan pada frasa □ disebabkan terhalangan syart□jawab syart seperti fungsi “لَوْلَا ،لَوْمَا ”. Ia hanya sekadar menghubungkan dan frasa□antara frasa syart dengan hubungan tertentu sama□jawab syart jazam.□seperti partikel syart

²²⁴Khilaf di kalangan ahli nahu ,sama ada “أَمَّا” merupakan gabungan antara “أَمْ” dn “مَا”ataupun ia merupakan satu perkataan. Al-Imam Sayuti menyatakan dalam ham’al-hawami’ yang lebih sahih di kalangan ahli nahu ia bukan perkataan mi’□gabungan. Ham’al-Hawa 2/ 478.

²²⁵ m al-Quran 1/447□n Fi Ulu□Al-Itqa

Malik menyebut dalam alfiyatnya “أَمَّا كَمْهُمَا يَكُنْ مِنْ شَيْءٍ”. Apa yang difahami dari kata Ibn Malik ini ialah, partikel “أَمَّا” menduduki tempat “مَهْمَا” dalam ayat. Contoh:

- أَمَّا مُحَمَّدٌ فَعَالِمٌ

Maksud: “Adapun Muhammad ,dia seorang yang banyak ilmu ”.

Pada asal ayat tersebut ialah مَهْمَا يَكُنْ مِنْ شَيْءٍ فَمُحَمَّدٌ عَالِمٌ maka ditukarkan partikel “مَهْمَا” dengan “أَمَّا” untuk didiktauki sifat عَالِمٌ kepada Muhammad.²²⁶

Syarat Penggunaan Partikel “أَمَّا الشَّرِطَةِ”²²⁷:

- 1- Diwajibkan selepas “أَمَّا” kata nama. Oleh kerana itu dihadhafkan dan difrasa syarttakdirkan dengan مَهْمَا يَكُنْ مِنْ شَيْءٍ. Frasa jawab mestilah disertai “فَاءٌ”，
- 2- Tidak boleh dipisahkan antara “أَمَّا” dan “فَاءٌ” dengan ayat lain kecuali ayat doa.

Contoh : أَمَّا سَيِّرُ ، رَعَاةُ اللَّهِ ، فَنَاجَحٌ

Maksudnya : “Adapun Muhammad,moga-moga dipelihara Allah,maka ia berjaya”.

- Kedudukan Kata Nama Selepas “أَمَّا” Dalam Ayat²²⁸:

²²⁶ Ibid

²²⁷ al Fi al-Nahw Al-Mu'jam al-Mufass al-Arabiyy 1/ 236

²²⁸ Ibid

Seperti yang dinyatakan di atas selepas partikel “أَمَّا الشُّرُطِيَّة“ mestilah kata nama, manakala KK nya wajib dihadhafkan. Kata nama selepas partikel “□syart“ difleksikan mengikut kedudukanya dalam ayat, antaranya:

1- Subjek, contoh : أَمَّا سَمِيرٌ فَتَاجَحٌ

2- Predikat, contoh : أَمَّا تَاجَحٌ فَسَمِيرٌ

3- Penderita yang dikehadapangkan (muqaddam)

contoh: قَائِمًا الْيَتِيمَ فَلَا تَعْهَرْ، وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ :

4- Penderita kepada KK yang dihadhaf, contoh: أَمَّا سَمِيرٌ فَزُرْنَةٌ . Pada asal ayat ialah رُزْتُ سَمِيرًا زُرْنَةٌ .

5- Kata keterangan. Contoh : أَمَّا الْيَوْمَ فَزُرْتُ سَمِيرًا

- Kefungsian “أَمَّا الشُّرُطِيَّة“ dalam gaya bahasa syart

Dari sudut fungsinya “أَمَّا“ mengaitkan sesuatu dengan kewujudan sesuatu atau mengaitkan sesuatu dengan tanpa kewujudan dengan jawabnya dengan □sesuatu, serta ia menghubungkannya antara KK syart kaitan tindakan dan kesan (cause and effect).²²⁹

Seperti contoh di atas (أَمَّا مُحَمَّدٌ فَعَالَمٌ) ditakdirkan dengan مَهْمَما يَكُنْ مِنْ شَيْءٍ فَمُحَمَّدٌ عَالَمٌ maka, penegasan tentang sifat berilmu yang ada pada Muhammad bergantung kepada sesuatu iaitu “apa yang terjadi” .

Dari sudut makna terjemahan kepada bahasa Melayu, terjemahan yang diguna pakai ialah “ada pun”²³⁰.

²²⁹ Al-Nahw al-Wafiyy 4/504.

²³⁰ Menurut terjemahan Tafsir Pimpinan Rahman

1- Partikel Lamma □ “لَمْ”²³¹:

(لَمَّا الشَّرْطِيَّة) ”لَمْ“ dinamakan juga ”لَمَّا التَّعْلِيقِيَّة“ iaitu berlakunya apa yang dinyatakan bergantung kepada berlakunya apa yang disebut pada□ pada frasa jawab syart .□frasa syart²³² Sibawaih menyamakan ”لَمْ“ dengan ”لَوْ“. kiyy mengklasifikasikan partikel ”□Muhammad al-Anta لَيْلَه“ wuju□ sebagai partikel syart ”□الشَّرْطُ الْجُهُودِي“ yang menghubungkan antara KK syart dan frasa dengan hubungan□jawab syart tindakan dan kesan (al-sabab dan al-musabbab atau cause & □effect). Frasa syart diklasifikasikan sebagai tindakan dan ayat jawab diklasifikasikan sebagai kesan.²³³

Contoh : لَمَّا زَرْنَاهُ أَكْرَمَنِي

Maksudnya : “Apabila saya menziarahinya dia telah memuliakan saya”.

Apa yang dapat dilihat di sini ialah pemuliaan mula berlaku apabila ziarah berlaku. Maka berlakunya ziarah ialah tindakan manakala pemuliaan ialah kesannya.

- □Frasa syart partikel “لَمْ” dan jawabnya²³⁴:

Dr.Sauqi al-Ma'arriy menegaskan bagi menjadikan partikel ” لَمْ“ dan jawabnya□, disyaratkan KK syart□berfungsi dengan fungsi syart beberapa perkara :

1- mestilah KKKL dari segi lafaz dan makna atau,

2- KKKK didepani oleh partikel nafi dengan ” لَمْ“, ” مَا ”, atau

---

²³¹ Pada asalnya merupakan partikel jazam KKKK, menafikan berlakunya sesuatu peristiwa atau perbuatan pada masa lampau Contoh : وَصَلَّتِ الْمَدِينَةُ وَلَمَّا دَخَلُوكَها Maksudnya: saya sudah sampai ke Bandar itu tapi belum memasukinya.Walaupun perkataan دَخَلَ itu KKKK , tetapi ia telah ditukarkan maknanya kepada KKKL kerana telah didahului oleh ” لَمْ“. Mughniy b□al-Labi 2/307.

²³² Al-Mu'jam al-Mufassib 2/888□ al Fi al-Nahw Wa al-I'rā

²³³ A□l-Muhit 2/ 62.

²³⁴ zu' Aw al-I'mal□Al-Tana Fi al-Nahw al-Arab 37.

3- KKKK tanpa penafian (tidak didahului oleh partikel nafi) ,atau

4- Ayat nominal disertai dengan “إِذَا الْفَاجِيَّةِ ”,atau

5- Ayat nominal disertai dengan “فَاءُ” atau KKKL disertai dengan “فَاءُْ”,atau diharuskan juga hadhaf frasa atau ditambah “□jawab syartْ” selepasnya.

Kefungsian “لَمَّا” dalam gaya bahasa syart

Partikel “لَمَّا” dengan frasa□menghubungkan antara frasa syart dengan hubungan□jawab syart sababiyyat atau tindakan dan kesan, yang mana berlakunya sesuatu (peristiwa / kesan) adalah hasil dari tindakan yang dibuat. Sebahagian nahuwan Arab mengkategorikan “لَمَّا” sebagai KNKT masa.

Dari sudut terjemahan yang sering diguna pakai dalam bahasa Melayu, terjemahan yang sering diguna pakai ialah “apabila atau bila²³⁵”, di mana ianya berkaitan dengan masa.

2- Partikel Iza’ (إِذَا) :

Ahli nahu tidak sepakat dalam membincangkan kedudukan partikel “إِذَا” sama ada atau tidak.□partikel syart²³⁶ ialah□Antara mereka yang mengambil kira ianya sebagai partikel syart Ibn Hisyam.²³⁷ Ia diikuti oleh dua tokoh bahasa iaitu Abbas Hasan²³⁸ dan kiyy□Muhammad al-Anta²³⁹. Begitu juga berlaku khilaf di kalangan ahli

²³⁵ Menurut ’ ayat 65 surah al-□terjemahan Tafsir Pimpinan Rahman ayat 67 surah al-Isra t, ayat 32 surah Luqman.□’Ankabu

²³⁶ Sepanjang pemerhatian penulis tidak semua ahli nahu silam dan terkini , menganggap partikel “إِذَا”. Ibn Malik□” sebagai salah satu partikel syart tidak menyebutnya dalam alfiyatnya, dan diikuti oleh iyy dan lain-lain.□t□pengikut-pengikutnya seperti al-Sayu Ibn Ya’is mensyaratkan disertai “ما الزاندة”“ ما” .□menjadikan ia berfungsi dengan fungsi syart

²³⁷ Muhgniy b□al-Labi 1/108.

²³⁸ Al-Nahw al-Wafiy 4/ 440-442

nahu dari sudut fungsinya jazam atau tidak. Kebanyakan ulama menyebut bahawa partikel “إِذَا” tidak menjazamkan kecuali pada *al-syair* dan *al-nathar*²⁴⁰ sahaja.²⁴¹

- **Frasa “إِذَا” dan jawabnya:**

Seperti partikel-partikel yang lain, ia juga memerlukan frasa dan frasa إِذَا syart . Partikel “إِذَا” hanya masuk kepada KK sahaja KKKL atau KKKK, sama ada zahir atau tersembunyi (muqaddaratnya dimulai dengan kata إِذَا) sekiranya frasa syart nama(ayat nominal), sama ada Contoh:

- إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ وَأَذَنَتْ لِرِبَّهَا وَحْقَتْ وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ²⁴²

Maksud: “Apabila langit terbelah, serta mematuhi perintah Tuhan, dan sudah semestinya ia patuh dan apabila bumi diratakan”.

KK dalam contoh di atas dihadhaf. Pada asalnya ialah إِذَا انشَقَّتْ السَّمَاءُ انشَقَّتْ
dan وَأَذَنَتْ لِرِبَّهَا وَحْقَتْ وَإِذَا مُدَّتْ الْأَرْضُ مُدَّتْ²⁴³.

Kedudukan kata nama selepas partikel “إِذَا” :

Kata nama selepas “إِذَا” difleksikan dengan beberapa keadaan:

1- Difleksikan sebagai pelaku sekiranya manakala KK nya dihadhaf.²⁴⁴ Contoh,
إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ وَأَذَنَتْ لِرِبَّهَا وَحْقَتْ وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ
Perkataan dihadhaf إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ وَأَذَنَتْ لِرِبَّهَا وَحْقَتْ وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ pada

²³⁹ Tetapi ia tidak menganggap “إِذَا” sebagai kata nama keterangan ,bahkan ia menganggap ianya sebagai huruf seperti ‘ان’ al-Muhit 2 /72

²⁴⁰ Al-Nathar ialah ungkapan kata-kata bebas yang tidak terikat dengan peraturan seperti syair iaitu tidak mempunyai timbangan wazan dan qafiyat_ namun ia dihiasi dengan kat-kat yang indah seperti al-saja’, al-iatibas dan sebagainya.

²⁴¹ Al-Nahw niyyا al-Asyuu□□□al-Wafiyy 4/440. Syarh 4/20.

²⁴² q 1-3□ Surah al-Insyiqqa

²⁴³ Al-Nahw al-Wafiyy 4/ 442

²⁴⁴ Lihat contoh di atas

contoh, difleksikan sebagai pelaku manakala KK syart ,dan ditaqdirkan dengan “إِذْ”
اُنْشَقَّتِ السَّمَاءُ اُنْشَقَّتْ.

- 2- ‘il) sekiranya KK nya□Penganti pelaku (naib fa merupakan KK pasif (majhul) ”إِذَا“
الْطَّالِبُ لَمْ يُخْتَرِمْ يَكُرُّهُ الْمَدِرِسَةُ. Kata nama “الْطَّالِبُ” difleksikan sebagai penganti pelaku,
manakala KK nya dihadhaf.
- 3- Kata nama “كَانَ” sekiranya didatangkan ”كَانَ“ selepas kata nama tersebut. إِذَا الْمَعَلُومُ
كَانَ حَاضِرٌ أَتَيْتُ ”كَانَ“ ”الْمَعَلُومُ“. .
- 4- Penegasan kepada pelaku atau penganti pelaku sekiranya ”إِذَا“ masuk kepada ganti
nama pertama atau kedua.

Contoh: إِذَا أَنْتَ لَمْ تَشْرُبْ مِرَازًا عَلَى الْقَدَىِ **** ظِيمَتْ ، أَيُّ النَّاسِ تَصْفُو مَشَارِبُهُ

Maksudnya : “ Sekiranya engkau tidak sekali-kali minum air lantaran kekotoran, engkau
pasti dahaga. Mana ada orang yang minumannya bersih ”.

Ganti nama ”أَنْتَ“ difleksikan sebagai penegasan kepada kata ganti tersembunyi
pada KK yang dihadhaf iaitu ”تَشْرُبُ“.²⁴⁵ Sibawaih mengharuskan fleksi kata nama
selepas ”إِذَا“ sebagai mubtada□’ sekiranya khabarnya adalah KK.²⁴⁶

Kefungsian ”إِذَا“ dalam gaya bahasa syart

Pada asalnya, partikel ”إِذَا“ merupakan KNKT masa²⁴⁷ pada kebanyakan
penggunaan dalam□bagi masa mendatang yang memberi makna syart bahasa Arab.
Kadang-kadang terdapat penggunaan ”إِذَا“ disertai dengan ”مَا الزَّائِدَةِ“.

²⁴⁵ a□Al-mausuṭ arf□al-Nahw Wa al-S b 36.□Wa al-I'ra

²⁴⁶ a□Mausuṭ b 6/1163□al-Nahw Wa al-'Ira

²⁴⁷ kiyy berpendapat, partikel ”Muhammad al-Antaإِذَا“ ialah huruf sama dengan ”إِنْ“, bukannya zarf
seperti ”مَنْ“ dan ”مَنْ“. it 2/ 72□al-Muh

Partikel “إِذَا” dengan frasa menghubungkan antara frasa syart dengan hubungan jawab syart sababiyyat atau tindakan dan kesan, yang mana berlakunya sesuatu(kejadian/kesan) adalah hasil dari tindakan yang dibuat.

Contoh: إِذَا جَاءَكُمْ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهُدُ إِنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ²⁴⁸

Maksudnya : “Apabila datang orang-orang munafiq, mereka berkata kami mengakui sesungguhnya kamu (wahai Muhammad) adalah Rasulullah”.

Difahamkan dari contoh di atas pengakuan orang munafik akan berlaku (kesan), ialah disebabkan kedatangan (tindakan) mereka.

Dari sudut terjemahan yang sering diguna pakai dalam bahasa Melayu, penulis berpendapat terjemahan yang paling tepat ialah “apabila²⁴⁹”, kerana ia menunjukkan masa yang mendatang, dan perkara tersebut belum berlaku lagi. Berbeza dengan terjemahan kepada “sekiranya²⁵⁰”, kerana “sekiranya” membawa erti jika ia berlaku.Walaupun kemungkinan berlaku itu adalah tinggi, tetapi ia bukan satu kepastian. Terjemahan “apabila” menunjukkan suatu perkara pasti berlaku di masa akan datang, tetapi masanya adalah umum (tidak ditentukan).

3- Partikel Kullama□ (كُلّما) :

Partikel “كُلّما” ialah bukan jazam, yang merupakan gabungan “□partikel syart”²⁵¹ dan “مَا الْمُصْدَرِيَّةُ الظَّرْفِيَّةُ”²⁵² Selain dari memberi maksud berulangan sesuatu

²⁴⁸ Surah al-Munafiqun 1.

²⁴⁹ Menurut terjemahan Tafsir Pimpinan Rahman ayat 32 surat n. fiqū Luqman,ayat 1 surah muna

²⁵⁰ Terjemahan partikel“إِذَا” kepada bahasa Melayu dengan “sekiranya” kiyy yang menganggap “□adalah bersesuaian dengan pendapat al-Anta^{إِذَا}” adalah huruf yang memberi erti kemungkinan dan bukan satu kepastian. Namun begitu kemungkinan berlakunya adalah tinggi.

²⁵¹ Al-Mu’jam al-Mufaṣal Fi al-Nahw al-Arab 1/ 834 □s

peristiwa atau perbuatan ia juga dan jawabnya dengan□ yang menghubungkan antara frasa syart□ membawa makna syart hubungan masa setiap kali perbuatan terjadi.

- **dan frasa jawabnya:□Frasa syart**

□Disyaratkan KK frasa syart dan jawabnya mestilah KKKL.

Contoh : كُلَّمَا سَأَلَنِي الْمَعْلُومُ أَجْبَثُهُ عَلَى سُؤَالِهِ :

Maksud: “*Setiap kali guru bertanya , saya jawab soalannya*”.

- كُلَّمَا أَلْقَيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ حَزَنَتْهَا أَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ²⁵²

Maksud: “*Tiap-tiap kali dicampakkan ke dalamnya sekumpulan besar (dari orang kafir), bertanyalah penjaga-penjaga neraka itu kepada mereka: "Tidakkah kamu pernah didatangi seorang Rasul pemberi ingatan dan amaran (di dunia dahulu)?"*”

- **Kefungsian “إِذَا”□ dalam gaya bahasa syart**

Dari sudut Kedudukan “كُلَّمَا” dalam fleksi, ia difleksikan sebagai kata keterangan tak fleksi dengan baris fatha^ت berada di tempat kata nama akusatif KNKT masa yang berkaitan dengan KKKL selepasnya. dan frasa jawabnya dengan hubungan□Di mana ia menghubungkan antara frasa syart masa setiap kali perbuatan terjadi.

Manakala dari sudut terjemahan pula, terjemahan yang sering diguna pakai ialah “setiap kali”.²⁵³

3.3 Penggabungan Dengan al-Qasam□Gaya Bahasa Syart

---

²⁵² Surah al-Mulk 8.

²⁵³ Menurut terjemahan Tafsir Pimpinan Rahman ayat 8 surah al-Mulk.

□ Penggabungan gaya bahasa qasam dalam gaya bahasa syart merupakan salah satu gaya bahasa yang terdapat di dalam al-Quran. Penggunaannya itu sendiri. Apabila gabungan ini□ adalah meluas seperti mana gaya bahasa syart berlaku persoalan yang timbul ialah dari sudut frasa jawab, apakah ia jawab atau jawab kepada qasam.□ kepada syart

Perbincangan ulama nahu dalam persoalan ini agak meluas namun penulis merasakan ia boleh yang diringkaskan seperti berikut²⁵⁴:

1- yang bukan□ Penggabungan antara syart halangan (غَيْرِ إِمْتَاعِيٍّ) dengan qasam. Frasa jawab akan menjadi dua keadaan:

i. am:□ Menjadi frasa jawab qas

Apabila sekiranya ayat tersebut tidak perlu kepada□ am mendahului partikel syart□ qas khabar²⁵⁵. dihadhaf, sama ada ayat tersebut ayat nominal atau ayat□ Jawab kepada syart verbal.

Contoh 1: وَاللَّهِ إِنْ ذَكَرْتُ لَنْجَحْتَ

Maksudnya : “Demi Allah sekira kamu mengulang kaji kamu akan berjaya”

- Frasa jawab (نَجَحْتَ) merupakan jawab qasam.

Contoh 2: لَئِنْ كُنْتَ مُخْتَاجًا إِلَى الْخَلْمِ إِنَّمَا إِلَى الْجَهْلِ فِي بَعْضِ الْأَخَابِيَّنَ أَحْوَجُ

Maksud : “Demi sekiranya kamu perlu kepada belaian, sesungguhnya kadang –kadang aku perlu kepada kejahilan. ”

²⁵⁴ Menurut pendapat yang lebih kuat. Al-Nahw al-Wafiyy 4/485–zu' Aw□488. al-Tana al-I'mal Fi al-Nahw51. Al-Nahw al-Arabiyy 4/458-466.

²⁵⁵ dan qasam diawal ayat.□ Partikel syart

- Ayat nominal (إِنِّي إِلَى الْجَهْلِ فِي بَعْضِ الْأَخَيْرَاتِ أَحْوَجُ) merupakan jawab kepada qasam, bukan syart

ii. □Menjadi frasa jawab syart

- □Apabila syart mendepani qasam, frasa jawab qasam dihadhaf.

Contoh: مَنْ يُرِاقِبْ رَبَّهُ وَاللَّهُ يَحْشُهُ النَّاسُ

Maksud: “Sesiapa yang mengingati Allah, demi Allah dia ditakuti manusia”

Maka ayat (وَاللَّهُ يَحْشُهُ النَّاسُ) kecuali□ merupakan jawab kepada syart sekiranya frasa jawab tersebut didahului oleh “فَاء”, contoh فَوَاللَّهِ يَحْشُهُ النَّاسُ مَنْ يُرِاقِبْ رَبَّهُ , maka ia adalah jawab kepada qasam.

3- dengan□Penggabungan antara syart qasam , gaya bahasa tersebut didepani subjek (mubtada□’).

Contoh 1: الْقَوَانِينُ وَاللَّهُ مَنْ يَحْتَرِمُهَا تَحْرِسُهُ

Maksudnya: “Peraturan, demi Allah sesiapa yang menghormatinya ia akan menjaganya”.

Contoh 2: الْقَوَانِينُ مَنْ يَحْتَرِمُهَا وَاللَّهُ تَحْرِسُهُ

Maksudnya: “Peraturan sesiapa menghormatinya, demi Allah ia akan menjaganya”.

Perkataan تَحْرِسُهُ pada kedua – dua keadaan di atas .□merupakan jawab kepada syart

3- halangan (□Penggabungan antara syart (اِمْتَاعِي dan ”لَوْمَة“ ”لَوْلَا“ ”لَوْ“ ”لَوْ“) iaitu partikel

dengan qasam. Kedudukan frasa jawab akan menjadi dua keadaan :

i. □Menjadi frasa jawab kepada syart berada di awal ayat.□sekiranya syart²⁵⁶ Contoh

1: لَوْلَا رَحْمَةُ الْمُؤْلَى بِعِبَادِهِ وَاللَّهُ لَا يَكُوْهُمْ بِدُلُبِ هُمْ

²⁵⁶ Menurut pendapat yang lebih kuat. Al-Nahw al-Wafiyy 4/ 488

Maksudnya: “Kalaularah tidak kerana rahmat Allah ke atas hambanya, demi Allah akan mereka akan binasa kerana dosa mereka”.

Frasa jawab لَأَهْلَكُهُمْ بِذُنُبِهِمْ di□ merupakan frasa jawab syart mana frasa jawab bagi qasam dihadhaf .

ii. Sekiranya qasam berada diawal ayat. Contoh : وَاللَّهُ لَوْلَا اللَّهُ مَا إِهْتَدَيْنَا

Frasa jawab مَا إِهْتَدَيْنَا merupakan tersebut merupakan frasa□, manakala gaya bahasa syart□frasa jawab kepada syart jawab kepada qasam.

3.4 Kesimpulan

Setelah meneliti perbincangan gaya bagi partikel bukan jazam dari sudut pandangan ulama dan□bahasa syart contoh-contoh penggunaan, dapat dirumuskan bahawa ia merupakan satu gaya bahasa yang memerlukan kemahiran dan penguasaan yang tinggi dan mendalam bagi memahami makna-maknanya dengan betul dan penggunaannya yang lebih tepat.

bukan jazam□Partikel-partikel syart terbahagi kepada dua jenis iaitu yang disepakati tidak menjazamkan iaitu لَوْلَا، أَمَا، مِمَّا and كُلَّمَا. Manakala partikel yang tidak disepakati ialah لَوْنَهْ and كَيْفَمَا. Sebahagian ulama menegaskan bahawa partikel ini menjazamkan tetapi mereka mengkhususkan pada syair dan nathar (الشِّعر) sahaja. Sama dengan partikel-partikel jazam dari sudut kefungsianya, dan menghubungkan□partikel-partikel ini memberi erti syart sehingga□ dan frasa jawab syart□frasa syart menjadi satu gaya bahasa yang membawa mesejnya tersendiri. Perbezaannya hanya dari sudut menjazamkan KK frasa syat dan sahaja.□jawab syart

